

Bátor-Tex, a „tollas” gyártó király

Barna Judit

Az észak-alföldi régióban 1994 óta működő nyírbátori Bátor-Tex Kft. jelentős konfekcióipari bér munkagyártás folytat. A magyar menedzsment legnagyobb kihívása a szigorú minőségi feltételeket diktáló vevők megtartása, a technológiai fejlesztése és a szakmai utánpótlás biztosítása. A TMTE szakmai napján az érdeklődő szakemberek libatollal töltött, különleges kabátok gyártását nézhették meg.

Nyírbátor történelme

Nyírbátor Magyarországon, a Nyírség szívében található, egyike Magyarország azon különleges hangulatú kisvárosainak, ahol kézzelfogható, kitapintható a történelem. Hét évszázad építészeti, művészeti emlékeivel találkozunk a látogató, ahol összeér Magyarország és Erdély történelme.

Írás első ízben 1279-ben említette a települést, amelynek neve az ötörök *batir* = *bátor*, *jó hős* jelentésű szóból származik. Már ekkor birtokolták a Báthoryak ősei, a Gutkeled nemzetségbeliek a vidéket. A következő évben IV. László heti vásár tartására adott engedélyt a helységnek, ezután a város a földbirtokos család birtokigazgatási központja és családi temetkezési helye lett. A család és a település sorsa közel 330 éven át összefonódott. A sárkány címeres Báthoryak alatt a mezőváros évszázadokon keresztül virágzó település, igazgatási, gazdasági, kereskedelmi és rövid időre politikai központ volt: híd Erdély, Kárpátalja és Lengyelország felé. A virágzást a török háborúk és a rendi szabadságküzdelmek kora megtörte, és a város történelmét az egymást követő fejedelmek, főurak írták. Az 1872-es közigazgatási átszervezés során elvesztette hat évszázadon át viselt városi rangját, de természetes vonzáskörzetében, mint járási székhely érvényesítette gazdasági, oktatási és kulturális kisugárzását. E szerepköre, tiszteletre méltó múltja és szorgos munkán alapuló fejlődése 1973-ban hozzásegítette, hogy másodszor is „újjaszülessen”: Nyírbátor visszakapta városi rangját.

A történelmi hangulat miatt ma is más itt az élet ritmusa, mint az ország központi területein, más a közérzet, amely egy meghatározhatatlan „otthonosság érzettel” írható le. A kedves, közvetlen, vendégszerető szabolcsi emberek, a szép, rendezett város, a történelmi emlékek szokatlan bősége okozzák ezt az érzést az ide látogatóban.

A város gazdasága

Nyírbátorban 2008-ban 1184 regisztrált vállalkozást tartott nyilván a statisztika. A működő vállalkozások száma 813, ezek 30%-a társas vállalkozás, 70%-a egyéni vállalkozás. A gazdasági szerkezetre jellemző, hogy Nyírbátorban a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya 5%-a, míg az iparban 30%. Ez némileg eltér a kistérségi átlagtól, amelyben a mezőgazdaság szerepe 7,6%. A mezőgazdaság kiegészítő foglalkoztatási és jövedelemszerzési lehetőségei miatt azonban lényegesen nagyobb szerepet tölt be a foglalkoztatásban, a jövedelemkiegészítés lehetőségei

miatt. A településen a földterület átlagos aranykorona értéke 8,68 – szemben 18,15 AK országos átlaggal –, ami a homokos talajok miatt elsősorban a kevésbé élőlátó-igényes erdőgazdálkodásra alkalmas, kiemelkedő színvonalú termelést nem tesz lehetővé.

Nyírbátorban az ipar jelentősége a foglalkoztatásban meghatározó, a mezőgazdasági feldolgozóipari kapacitások aránya is kiemelkedő, de emellett nagy jelentőséggel bír a gépgyártás és a könnyűipar is. A település és a kistérség iparának fejlesztésében meghatározó tényező a 2005-ben létrehozott ipari park. A Nyírbátorba érkezett külföldi tőke többsége, a korábban is működő vállalkozások felvásárlására, tehát közvetve a vállalatok piacainak megszerzésére irányult. Az ipari parkban néhány zöldmezős beruházás valósult meg, az ide érkező külföldi tőke többségét a meglévő termelési kapacitások modernizálására fordították.

A „ruhás” polgármester asszony

Az ország több pontjáról érkezett tizenkilenc résztvevőt *Balla Jánosné* polgármester és a két ügyvezető igazgató, *Kovács Ferencné* és *Ary Ildikó* köszöntötte.

A polgármester asszony, aki Nyírbátor szülötte, érdekes meglepetést jelentett, mert bemutatkozásában a „ruhás” múltját emelte ki. Ő is a Könnyűipari Műszaki Főiskolát (a sokak által régi nevén nevezett KMF-et) végezte 1972-ben, majd az 52 éves cég jogelődjének, a Nyírbátori Ruhaipari Szövetkezetnek volt a termelésirányítója, később a szövetkezet elnökévé választották. 2003-ban elkerült kicsit távolabb, a VOR (Vörös Október Ruhagyár) vásárosnaményi gyárának műszaki igazgatójaként. A városvezető ismertette a 13 ezer lelkes Nyírbátor történetét, a város közelmúltjában történt turisztikai, kulturális és ipari vonatkozású fejlesztéseket, a kistérség pályázati lehetőségeit és az önkormányzat jövőbeli terveit. Bemutatta az észak-alföldi régió gazdasági helyzetét, benne a textil- és ruhaipari vállalkozások tevékenységét és a határmenti kapcsolatokat.

A Bátor-Tex különleges tevékenysége

Az érdekesnek ígérkező üzem harminc éve olyan speciális felsőruházati terméket gyárt, amit az országban nem sokan tudnak. Kovács Ferencné, Ili, ügyvezető igazgató elmondta, hogy a régióban 1994 óta Bátor-Tex néven működő cég az 1950-ben alapított Férfiszabó KTSz, majd a későbbi Ruhaipari Szövetkezet alapjain tevékenykedik. A magyar tulajdonos-menedzsment által vezetett társaságban szigorú minőségi feltételeket diktáló vevők számára bér munkagyártást folyik, 80 fő foglalkoztatásával. A jogelőd szövetkezet megrendelői megmaradtak, így a munka kisebb tulajdonosi és szervezeti átalakulás után tovább folytatódhatott. Az országban elsőként kaptak rendelést „tollas” kabát gyártásra, amit meg akartak tanulni, mert meg kellett tartani a vevőt. A fő profil azóta is a női, férfi és gyermek tollaskabát gyártás, amihez speciális berendezéseket és egyedi technológiai eljárásokat alkalmaznak. A gyártott termékek teljes mennyisége (évi 20–25 ezer darab) exportra, igényes olasz, francia, német és japán üzletekbe kerül. Februártól szeptember elejéig kevés szabadságolással a Moncler tiszta bér munka köti le a kapacitást. Az olasz-francia vegyesvállalat téli, finom pehellyel töltött női kabátjait készítik ezekben a hónapokban. A vevő a következő három évben 50 százalékkal akarja a termelést emelni, amiből jelentős mennyiségű megrendelésre számíthat a Bátor-Tex is.

A német LodenFrey férfi termékei is több, mint húsz éve kerülnek a szalagokra, francia Darel ballonkabátjai, a Gore-Tex katonai kabátjai is időnként visszakérülnek a gyártásba. Megrendelőik között tarthatják számon az olasz Dolce Gabbánát, a Max-Marát, az osztrák Tschibot is. A széles vevőkör és a visszatérő megrendelések a cég megbízhatóságát, pontos szállítási készségét és hibátlan minőségét dicsérik. A kis széria és a prémium márkák gyártásának magas szintű tudása miatt még az a néhány partner is visszatért, akik időlegesen kísérletet tettek kínai, vagy romániai gyártókkal.

A megrendelők elégedettségét mutatja, hogy idén a kapacitást meghaladó mennyiséget kívánnak rendelni. Ilyen esetben a Bátor-Tex bevon 6-8 alvállalkozót, akik vagy az egész terméket, vagy csak egy-egy alkatrészt, például kapucnit, bélést készítenek.

Gyártás és üzemszervezés

Ary Ildikó ügyvezető igazgató elmondta, hogy 1975-ben szakmunkásként kezdte pályáját a Bátor-Tex elődjénél. Akkoriban külsősökkel, termelőszövetkezetekhez tartozó varrodákkal és közeli román cégekkel működtek együtt, nem ritkán 300–500 fővel is gyártottak tömegárut, majd a nyolcvanas években lassan átfordultak a német Bringhaus cég tollas kabátja gyártásának elindításával a jó minőségi színvonalú termékekre. Ildikó büszkén mondja, hogy cége ma már a 2-3-4-rétegű, cellás, tollas termékek legprofibb magyarországi gyártója. A Tschibo cég nagy megrendelését könnyebb konfekcióra termékfejlesztéssel együtt hajtották végre. A bér munkadíjakat a tartós és a visszatérő vevők igyekeznek csökkenteni, de az euro árfolyamának változása mégis pozitív eredményt hoz a cégnek. 2012-ben a 370 millió Ft árbevétel jelentős növekedés az előző évekhez képest.

A 2013-ra lekötött megrendelések indokolnák, hogy a jelenlegi létszámot akár 25 fővel is növeljék, de nincs mód a városból, vagy a környékről szakképzett, vagy jól betanítható munkaerőt felvenni. Saját szakmunkásképzéssel is foglalkoznak, mégis nehezen tudnak kinevelni a magas minőségi színvonalú termékek gyártására varrómunkásokat. Az utánpótlásként képzett fiatalember nem kívánczik a varrógép mellé, szigorú minőségi elvárásokkal dolgozni, teljesítménybéres munkakörbe. Az elmúlt 10-12 évben a munkaügyi központoktól hiába próbálnak képzett munkaerőhöz jutni, létszám folyamatosan csökken, az átlagéletkor pedig nő. A vezetők egyik legfontosabb feladata a külső üzemekkel való együttműködés bővítése, a jó logisztikai és szervezési munka.

Moncler, a „luxuskakas”

Az eredetileg francia márka logoja a gall kakas, amely természetesen minden elkészített darabon, szövött címkén szerepel.

A szezonban 7-féle Moncler modellt gyártanak, 1800–2500 db/modell mennyiségben. Látogatásunkkor többféle 2-, 3- és 4-rétegű Moncler kabátot gyártottak. A 4-rétegesben 2 réteg bélés, 1 réteg főanyag és 1 réteg bélés van, a két réteg bélés közé kerül a toll.

A cég termelési folyamata azonos a legtöbb ruházati gyártóéval: kellékraktár, gyártáselőkészítés, szabászat, varroda, befejező részleg, készáruraktár. A legfőbb különbség a toll bedolgozásának speciális munkálata. A tollat vagy a vevő szállítja, vagy maga a Bátor-Tex vásárolja magyar forgalmazótól. Mindkét forrásnál tanúsítvány igazolja a minőséget és a származási helyet. A nagy zsákokban érkező toll leginkább a középminőséget képviseli: 60% finom pihét és 40 % csutkás tollat tartalmaz. Az olasz manufaktúrából vásárolt tollfűvőgépen modellenként és méretenként beállítható a „toll norma”, vagyis az, hogy az egyes alkatrészekbe milyen mennyiségű toll kerüljön – ezt grammokban határozza meg a gyártási leírás. Az alkatrészek betöltése után a nyílásokat bevarrja a következő dolgozó.

A Moncler minden modellje nagyon munkaigényes, pl. a főanyagon kézzel jelölik be a stepelési vonalakat, amit később szintén kézimunkával kitörölnek. A márkatulajdonos a termékeit a márka eredetiségét azonosító „védőjelekkel” védi el a hamisítás ellen. Az oldalvarrásba helyezett kezelési utasítás címke mellé minden egyes darabra külön-külön bevarrt textil

„cheking” címkére kis matrica kerül a legmodernebb QR kóddal és azt az egy darabot azonosító 15 karakteres kóddal. A Moncler márka védelme még, hogy az YKK húzózárbán egy jellegzetes „M” betű szerepel.

A TRIK

Az üzemlátozatást kiegészítette a Dél-Alföldi Textil- és Ruhaipari Innovációs Klaszter (TRIK) vezetője, Szabóné Vozár Katalin beszámolója a 13 tagvállalat együttműködéséről és további lehetőségeiről. Céljuk a pályázattal elnyerhető Akkreditált Innovációs Klaszter

cím elnyerése, amivel közvetlen pénzügyi támogatás nem jár ugyan, de a cím megszerzésével a klaszter további működése biztosítottá válhat.

A budapesti Andrássy úton pár hónapja nyílt meg az elegáns Moncler márkabolt, ahol 300-600 ezer forintért kaphatók olyan kabátok, amelyeket a Bátor-Tex gyárt. Igazán kalapot emelhetünk a nyírbátori vállalkozásnak, a vezetőknek és a dolgozóknak egyaránt, hogy ezt az exkluzív prémium minőségű terméket ilyen hosszú ideje, töretlen megbízhatósággal gyártják a megrendelő teljes megelégedettségére.

A tollfosztás szabályai

A „tollas” kabátok kizárólag a különlegesen szigorú európai uniós előírások betartása szerint készíthetők, mert az EU csak megfelelően kivitelezett tollgyűjtéssel engedélyezi az élő liba tollának tépését, az állat védelmében. Kizárólag élelmiszerbiztonsági és állategészségügyi szabályok betartásával lehet az állatot a tollától megfosztani, hogy a toll egy további termékben felhasználásra kerülhessen. A magyar agrártárca kiadott szabályrendszere szerint az állatokat csak akkor szabad tollazni, amikor a toll teljesen érett, előírja a szakszerű tollszedést végző munkaerő betanítását, a libák takarmányozását, a hőmérsékletet, az állat testrészét, melyről toll szedhető, tollszedés gyakoriságát és minden egyéb körülményt.

Magyar cégek a kínai Tollfesztiválon

Néhány külföldi lap manipulatív fotói sokkolják a közvéleményt és a magyar tollal készült ruházati termékek ellen hangulatot gerjesztenek. Kényes téma ez, mert Magyarország volt a díszvendége a novemberben Kínában megrendezett III. Nemzetközi Toll- és Pehelyfesztiválnak. A magyar cégek 150 négyzetméteres standon mutatták be termékeiket a kínai, valamint a fesztiválon résztvevő többi külföldi cég számára.

A terület magyar államtitkára bemutatta a hazai toll- és konfekcióipar jelenlegi helyzetét, és felhívta a résztvevők figyelmét arra, hogy Magyarország kiváló minőségű toll előállítására alkalmas lúdajtakkal, valamint lúdnevelési és tollfeldolgozási technológiákkal rendelkezik. Hangsúlyozta, hogy a Magyarországon hagyományos tevékenységnek számító tollszedés megfelel mind a nemzetközi, mind a hazai állatvédelmi szabályoknak. Az érett libatoll engedélyezett technológiával történő eltávolítása nem minősül állatkinzásnak. A kormány korábban is, most is kiáll a magyar libatenyésztők mellett.

Az Európai Unió Élelmiszer-biztonsági Hatóságának (EFSA) még 2010-ben végzett vizsgálata megállapította, hogy a megfelelően kivitelezett tollgyűjtés az állatok szenvedése nélkül is végezhető. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal hatósági állatorvosai az egész ország területén kiemelt gyakorisággal ellenőrzik a tollazási időszakban a libatartókat.

Moncler brand az Andrássy úton

Az igényes és pénzes vásárló már válogathat a nemrég megnyílt budapesti Andrássy úti Moncler üzletben.

A Moncler márka alapítója, a francia René Ramillon 1952-ben indította útjára hegymászó felszereléseket gyártó vállalatát, amelyek között egyebek között hálósákok is voltak. Amikor rátért a tollal bélelt meleg ruházati cikkek gyártására, úgy döntött, hogy ezek márkanévét az Alpokban fekvő Monestier-de-Clermont település nevéből alkotja meg.

A cég igazán akkor indult be, amikor 1954-ben az olasz Ardito Desio gróf által vezetett expedíció két tagja elsőként feljutott a Himalája hegységben található K2 hegycsúcsra, amelyet, bár csak a második legmagasabb hegy a világon, de a legnehezebb megmászni. A csapat felszerelésének egy részét a Moncler adta, az ügyes marketingesek pedig kihasználták a hírverést, és útjára indították a Moncler-t. A sokáig elsősorban a hazájában ismert márka életében jelentős változást hozott az, hogy két évtizeddel ezelőtt olasz tulajdonba került, és a központ is Milánóba költözött.

A Moncler néhány éve „al-brandeket”, almarkákat is létrehozott, így a férfi, női és gyerek alapkollekció mellett ma már van high-end és designer vonal is. Találkozunk Moncler S,

Moncler V, Moncler Grenoble, Moncler 365, esetleg Moncler Gamme Rouge és Moncler Gamme Bleu kollekcióval, amelyeknél már nem feltétlenül a sportos irányzat dominál, mert találunk különleges, alkalmi darabokat férfiak és nők részére egyaránt. A védjegy persze közös: az M betű és a francia kakas.

B.J.

